

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 27.

Indult Bétsből, Kedden, September 30 dikán, 1828.

B é t s.

Ő Tsász. Kir. Felsege Nagy Tiszteletű Farkas Ferentz Urat a' Székes Fejérvári Püspöki Hivatal' Titoknokát, és Levéltárnokját, a' Sz. Theologia' Doctorát, és Professorát, — továbbá: Nagy Tiszteletű Májer Jó's ef Urat, Székes Fejérvári Plébánust, és a' felső Székes Fejérvári Kerület' Vice-Esperestjét, Sz. Theologia Doctorát, a' Székes Fejérvári Egyház' Kanonokjaivá méltóztatott kegyelmesen nevezni.

Hadi Tudósítások.

Odeszsza, Sept. 13 dikán. Az Orosz Tsászár Ő Felsege útját Odeszszából a' nagy táborhoz Iszaksán és Babadaghon keresztül Kovarnába vette, 's mindenütt a' hól keresztül ment a' hadi intézeteket szemesen megvizsgálta. Kustendtsében Sept. 6-dikán a' Tsász. Testörző (Seregnek egy lovas Osztálya érkezelt meg, mellyet a' Tsászár más nap, onnan lett elutazása előtt megmustrált. Ez a' Sereg osztály egy húzomban tett 550 német mértföldnyi utazása után is olly tökéletes jó állapotban van, mintha tsak egy néhány nappal az előtt indult volna ki Sz. Pétervárából. — Ez előtt való nap egy Regiment Vadász Lovasság indult el Mangaliából a' nagy tábor felé, melly hasonlóképpen a' Tsászári testörző sereghez tartozik.

Midőn a' Tsászár Kovarnába megérkezett; már akkor Mihály Ts. Nagy Hertzeg onnan elindult, 's két Osztály Gyalogsággal a' Ts. Gárdából Várnához útban volt.

A' Tsászár Sept. 7-dikén Kovárnánál a' Flóra fregátra ült és 8-kán Greigh Adm. hajós seregéhez sietvén a' Páris nevű Admáralisi hajóra szállott. Innen még az nap a' szárazra ment, hogy a' vár vívó sereg munkáit megvizsgálja. Elsőben is Hertzeg Mentzikoffot látogatta meg Ő Felsege, a' ki Várnának ostromlásában, mind addig, míg meg nem sebesedett, a' várból lévő őrizetnél sokkal kevesebb számú sereggel igen nagy előmenetellel tudta a' vár vívását vezérelni, úgy hogy az a' Hertzeg katonai talentomának és vitézi bátorságának örökös ditsőségére válik.

Megvizsgálván a' Tsászár a' vár vívó készületeket, nem kevésbé meglepettett, midőn az ostromlók nagy előmenetelét látta. Mert ámbár a' megszállottak szüntelen való kitsapásaikkal nyughatalankodtatták az ostromlókat, mégis ezek már tsak harmintz lántnyíra voltak a' vár falaitól, és Sept. 6-dikán az ellenségnek a' váron kívül hányt sántzait is elvették és magokat azokban megfeszítették. Két naptól fogva pedig a' várnak két bástyáiról egészen megszűnt az ellenség tüzelni.

Ö Felsége annak jeléül, hogy Hertzeg Mentzickoffnak és az ő utánna következett Perofszky Generálisnak a' vár vívásában mutatott ügyességelkel és okos intézeteikkel különösen meg van elégedve, az elsőt Newszky Sz. Sándor vitézi rendével, a' másodikat pedig Sz. Anna Rendével tisztelte meg.

Az Odeszszai Újságnak rendkívül való toldalékjában Sept. 13-dikán ezek a' Hadi Tudósítások vagynak:

Páris hajón Sept. 10-dikén. Sumlánál Aug. 29-dike óta semmi nevezetes nem történt. — A' lovak számára megkívántató takarmány és abrak felette megsűkült a' tábornál, minthogy azt három négy mértföldnyiről kellett oda hordani. Ez a' nagy baj okozhatta azt, hogy a' Sumla előtt fekvő tábor, mostani helyét elhagyja 's onnan Jenibazárhoz (négy órányira Sumlától) vissza húzván magát a' második tábor hadi szállását oda teszi által. Úgy látszik, hogy ez Sept. 10-dik és 12-dike között fog megtörténni.

Várnától Sept. 10-dikén. A' vár ostromlásának munkája napról napra közelebb megy tzéljához. Battriáink olly jól tudják tüzeleseit elerányozni, hogy négy bástyájáról a' várnak már egészen megszűnt a' tüzelés, mellyek tsupa omladékokká váltak. Néha néha repülnek ugyan ki a' vár belsejéből bombák felénk; de a' mellyek munkásainkat éppen nem hátráltatják.

A' tenger felől linea hajóink egymást felváltva tüzesen lövöldözik a' várat 's látható nagy károkat tesznek abban. Minden oda mutat, hogy rövid időn hirtelenváló foganatját reménylhetjük az ostromlásnak.

Hogy a' Várnai őrizetnek Burgás felé is egészen elvághassuk az útját egy sereg osztályunk küldetett el, melly a' Várnai öblön túl az utat elfoglalja.

Tegnap Sept. 9-dikén a' Törökök négy ezer emberrel támadták meg Paradinál Hertzeg Madatoff seregét; de vissza verettek.

Török Ország.

Konstántzinápolyból Sept. 12-dikén. A' Porta az itt következő rövid foglalát adta ki Huszszein Szeraskier Basa hivatalos tudósításainak. „Sumlából Aug. 27-dikén. Az Ottomannus seregek Fővezére Huszszein Basa hadaiból három osztályt egyszerre indított meg e' szerént: Az első Osztály Halil Rifaat Basa vezérlése alatt, melly három Batalion rendes katonaságból 's más Ottomannus fegyveresekből állott az ellenség sántzai ellen indult Strandésához; a' második egynehány Batalion rendes katonasággal és számos felfegyverkezettekkel Eszaad-Basa vezér alatt a' Tsengalikon túl készített tábori erősségek felé vette útját; a' harmadik pedig Alisch-Basával és több Fő tisztekkel együtt Eski-Stambulhoz küldetett az odavaló sántzok ellen. Mind a' három Sereg osztály Aug. 16-dikán éjfél után két óraker indult ki a' megnevezett helyek felé, olly tzéllal, hogy az ellenséget egyszerre lephessék meg.“

„Az első megtámadása seregünknek melly Strandzsa ellen volt intézve, a' Mindenható segedelmével olly szerentsé- sen ütött ki, hogy mincelötte az ellenség örállói a' sántzokba vissza húzhat- ták volna magokat, már a' mi hadaink azokba bényomultak. Mindnyájan kik a' Redut-sántzokban voltak, 's közöttök egy Generális is, (Báró Wrede), öszve- vagdaltattak. Hat nagy ágyú 's ugyan annyi puskaporos szekér került a' győ- ződelmesek kezére, mellyek a' Sumlai fő hadi szállásra azonnal be is hozattak. Erre az ellenség számos sereget szedvén

őszve a' nagy táborból, igyekezett az el foglalt sántzokat vissza venni. Három ízben hajtattott neki azoknak, de a' vitéz és megrettenthetetlen Musulmánok által mind annyiszor vissza veretett. Az Oroszok vesztesége mind a' háromszori megtámadás és ostromlásban igen sokra ment. Látván végtére, hogy az Ottomannus bátor seregek vitézsége ellen semmit se tehetnek, kéntelenek voltak magokat vissza húzni.“

„A' Tsengaliki sántzok ugyan ekkor támadtattak meg népüinktől 's el is vétettek, négy Batalion ellenség közül tsak hatvan ember futhatott el; a' többiek mind levágattak. Itt egy ágyút és három puskaporos szekeret vettünk el.“

„Az Eski-Stambulnál magát bésáztolt Orosz sereg nem várta be, hogy megtámadjuk, hanem minden ellentárlás nélkül elhagyta a' sántzokat, 's minnekutánna ágyút azokból magával elvitte, tábori készületeit felgyűjtotta 's a' nagy táborhoz vonta magát vissza.“

„E' szerént tehát, ezen három nevezetes tábori fekvését az ellenségnek, melyet az nagy munkával megerősített az Ottomannus Seregek megvették; elfoglalták, és a' Sumlába vivő út egészen szabadossá tették. Az ellenség holtjai között nagy számmal vagynak elesett főbb tiszték és nagy rangú személyek.“

„Illy nagy vesztesége után az Orosz tábor vissza húzta magát, minnekutánna Velibeyon innen és mellette készített tábori erősségeit felgyűjtotta.“

„Megtudván a' Szeraskier Basa, hogy az ellenség Tsengalikon selyül újra őszveszedi erejét, egy hadosztályt oda küldött, hogy az ezt a' falat foglalja el, a' mi meg is lett. — Jelenti továbbá a' Szeraskier, hogy az ellenségen vett győzedelmeit tovább is hasznára fordítani törekedik.“

Sumla. Sept. 2-dikán. „Huszszcin-

Basa Szeraskier a' mult Vasárnap, Aug. 31-dikén 7000 lovasságból állott sereget küldte ki Begler-Beg Alisch Basa vezérlése alatt, olly végből, hogy az ellenséget hátulról háborgassa. Ő tehát Jenibazár felé, (Sumlától 4 órányira), megindult, 's a' nevezett hely mellett fekvő Orosz kis táborot tüzesen megtámadván, azzal négy óráig viaskodott, mellynek kimenetele, a' Mindenható kegyelméből, az Ottomannusi fegyvereknek ditsőségére válik. Az ellenség vissza verettelett 's a' szomszéd erdőkbe húzta magát. Ezen verkedésben az Oroszok többet elvesztettek holtakban két száz embernél 's mintegy 20-an elfogattak. Számos háttas lovak és két száznál több vágó marha esett itt birtokunkba, mellyek seregeink között elosztattak. Eleseggel rakott száz szekeret égettünk el.“

„Más nap a' Mieink, midőn vissza tértek, 120 Uláhnusokat találtak elő, kiket bekerítvén egy részét levágták a' többit elfogták. Az elfogottak között van három tiszt és egy Kommisszárius. Kikérdezvén őket, megtudtuk, hogy ők Silistriához a' vár előtt táborozó Feldmarschal seregéhez pénzt vittek 's most onnan tértek vissza Jenibazár felé. Ezek-től 120 lovat és öt száz zatskó pénzt (250,000 piasztert) nyertünk; a' melly nyereség seregeink között azonnal kiosztatott. A' Kommisszáriusnál levelek 's más írások is találtattak, mellyeket a' Szeraskier a' Portának elküldött.“

„Az ellenség elhagyván sántzait Merasnál, Velibeynál, és Timurdzsinál, ezen helyektől egy órányira vissza húzta magát. A' Szeraskier minden rendelkezéseket megtesz, hogy az ellenségnek kárt teheszen.“

Naponként több több sereg osztályok jönnek A'siából a' fővárosba. Ezek a' második tartalék táborhoz rendeltetnek,

melly a' Szultánnak személyes vezérlése alá Rámis Tsiftlikhez gyűl össze, 's 40 ezer emberre szaporíttatik. Ugyan oda megy a' Nagy-Ur testörző serege is, és még valami 8 ezer rendes katonaság a' Fő városból. — A' Kamajkán Basa tulajdon költségén egy Regiment rendes katonaságot állít ki. Ezen példát követik a' többi Ministerek is, 's ki több ki kevesebb számú sereget tart mind addig, míg a' háború tartani fog. A' Szultán azt az új rendelést tette, hogy megtiszteltetésül azoknak, kik magokat a' háborúban vitézi tetteik által megkülömböztetik, arany és ezüst érdem pénzek fognak kiosztatni, mellyet, ezen felirással: A' Vitézségért, a' mellyeken hordozzanak. Ez új és egészen szokatlan megjutalmaztatás jele a' Musulmánok között; kik még eddig a' legnagyobb vitézségért is, csak a' paraditsombeli testi boldogság elvételére utasítottak.

Sept. első napjain a' Várna előtt álló Orosz hajós seregnek egy osztálya Neadánál (Ineadánál) népet szállított ki, és ott egy Battériánkat 9 ágyúval elpusztította, 's ivó vizet hordatván a' hajókra ismét eltávozott, minekelőtte Chosrew-Basa Seraskier egy pár ezer fegyveresekkel oda mehett volna. *)

A' Fővárosban kemény rendelkezések tettek, hogy a' tsendesség, 's a' rend fentartassék és az eleség mérséklett árán meg maradjon. Több kenyér sütők, kik a' kiszabott árért kisebb kenyereket árultak, mint ki volt rendelve; az itt szokásban lévő esmeretes keménységgel büntették meg.

*) Az Oroszok Odeszszából erről elként írának, hogy Neadában fegyvertár és sok ágyúval valának 's a' t. Lásd a' 23. számú Magyar Kurirt Sept. 16-dikáról.

Portugallia.

Lisbona Sept. 6-kán, A' város az éjjel ki volt világosítva annak hírére, hogy Maderát a' D. Miguel seregei elfoglalták. A' ki küldött Expeditio Aug. 16-kán érkezett meg Maderába, 22-kén Machiconál a' szárazra kiszállott, 's a' pártosokkal egy kis tsatátskát tartott, 24-kén Funchalt elfoglalta. A' Sziget lakosai, mihelyt Valdez és a' több pártosok Anglus hajókra futván eltávoznak, örömmel esküdtek fel az új Király hűségére. Porto Santo szigete is elesmerte D. Miguel Királyának.

Az Anglus Courier Sept. 15-kén írja: „A' Madera' bámulásra méltó könnyűséggel lett elfoglaltatása eléggé mutatja, hogy a' mit azon nagy készületekről, mellyek ezen szigeten tettek vala, írtak — felette-nagyítva volt. Azt beszélték 3,000 fegyveres katonája van Valdeznak; azomban imé kisült, hogy csak 200 volt, 's azoknak se volt jó Tisztjek;

Déli Amerika.

A' Carthagenai Ujság Jul. 26-káról, a' következő Hivatalos leveleket közli, mellyek a' Kolumbia és Peru közt magát kiütött háborút némiképpen világosítják:

1) A' Quajaquili Kommandans levele a' Déli Hadisereg Fő vezéréhez.

„Generális! A' hozzám érkezett tudósítások szerint kétségen kívül van, hogy a' Peruiak eltökéltették a' Békesség megzavarását. Mind azon gyantásaim, mellyeket a' mult H. 24-dikén Exc.tziádnak írtam, betelyesedtek. Callaóhól négy hajó fegyveres néppel megindult. Generális Lamar a' Liberty nevű hajón fog utánnok indulni, ő lesz a' Fő Vezér:

a' ki a' mint a' híre van, a' Köz Társaság (Columbia) déli határára akar bétütni. Limában minden Időgenek kényszerítettek fegyvert fogni. A' Congressus meghatalmazta a' Végrehajtó Hatalmat, hogy Hadi költségre egy milliom piaster rendkívül való adót vehessen ki a' népre. Azt is megengedte a' Congressus, hogy Papiros-pénz bocsáttassék ki. Egyébaránt a' Megtámadó-készületek sitetve tételnek; egész Peru fel van lár-mázva; Kikötőink bezárására ki van a' Hajós sereg rendelve, mellynek Admirális az mondja, hogy a' városunkon keresztül folyó vizig akar bényomulni.

Ezen tudósításokat Doctor Macerquiricio, a' ki Limából küzzettetvén egy Anglus hajón 8-ad napi útja után ide érkezett, hozta magával. A' mint a' Hajós Kapitány és a' Doctor mondják, a' Perui Hadisereg ez óta felénk útan van, és a' Hajós sereg a' Tengeren megindult. Ezért kívántam haladék nélkül Exc.tziádhhoz írni, hogy a' szükséges Rendeléseket egyszerre megtehesse. Továbbá úgy gondolkoztam, hogy minekutánna e' jelen lévő tudósítást Exc.tziádhhoz megírom, az Országló-Székhez nem kellett hasonló jelentést tennem, mivel Exc.tziád a' szükséges tudósítást mindjárt megfogja tenni. Arturo San-dez."

2). A' Déli Hadisereg Fő Vezére a' Hadi Ministerhez:

„Van szerentsém a' Limai Újság-leveleket Exc.tziádhhoz megküldeni, hogy azokból a' Chuquitacoi Pártütés követkeéseit láthassa. A' Perui Déli Hadisereg Jun. 3-kán útnak indult, hogy Boliviába béüssön; az Éjszakai Hadisereget Generális Lamar vezérli, ő fogja a' Háborút elkezdni, 's e' végre egyet-értésben van azon Hajós sereggel, mellyt Peru, a' Quajaquil bezárására kirendelt. Bár millyen rendetlen legyen

ezen Megtámadó-Plánum, 's bár melly nagy hamarsággal siessenek is a' Peruiak ezt ki vinni: én azért nem kételkedem, hogy Hazánk ellen ezen plánumot rég-olta forralják. Ezen magaviselete a' Bolivarra ellenséges szemekkel néző szomszéd Perunak eléggé megmutatja, millyen lábon álljon a' Szerződésel szentsége, mellyben mi olly tiszta lélekkel bízunk. Bár melly igasságtalan legyen azonban ez a' Megtámadás: azért elő kell annak meggyőzésére mindent vennünk a' mit a' Haza Haszna és a' Liberator ditsősége eránt való hűség és buzgóság adhat. Nem sokára, — hátran merem jövendöltni — nem sokára véres könnyeket hullatva siratják meg gyalázatos el-lenségeink ezen vétkes megtámadást.

I. I. Flores."

Buenos-ayres Jul. 1-ső napj. Az Argentini-Köztársaság (a' la Platai egyesült Státusok — Buenos-Ayres) hetedik Nemzeti Gyűlése egy hosszú beszéddel nyitattott meg, mellyben az Országló Szék tagjai a' Gyűlésnek mindenről számot adnak, a' mi a' Köz Társaság külső 's belső állapotját érdekl. Ennek foglalatja ide megy ki: „A' belső tsendesség és egyetértés az egyesült Státusok között helyre állott, és közelébb-ről Répviseleket fognak minden egyes Státusok Santa Fé városába küldeni. — A' Brasiliai Tsászárral alkudozások tartatnak a' békesség eránt. Nagy Britannia különös barátságot mutat a' Státushoz. — Az Országhatárai mindennütt ki jegyeztettek, a' Köztársaság birtoka most két annyi, mint a' Revolutio elején volt. A' szomszéd Indus népekkel állandó a' békesség. — Az Oskolákat különösen ajánlják a' Nemzeti Gyűlés figyelmébe. A' Nyomatatásbeli szabadságot, minekutánna sokan azzal igen grom-bául vissza éltek, a' Május 8-kán hozott

törvény határok közé szorította. A' leg-sürgetőbb szükségei közé tartozik a' Státusnak a' Bank költs elintézése. Végre egybe hasonlítják a' Közlársaság mostani állapotját a' tavajival, (a' szerént a' mint az a' mult Eszt. Augustusi Nemzeti Gyűlésnek hémutattatott) és a' jövendőről minden jót reménylenek."

Nagy Britannia.

London Sept. 18-dikán. Hertzeg Wellington tegnapestve érkezett meg egy barátjának (Arbuthnot Urnak) mezei jószágából. — Azon Plánum, mely szerént a' Portugalliai Királynénak Genuából Bétsbe kelle vala menni, megváltozott. A' Királyné Angliába jön, és minden órán várják Falmouthba; sőt azt beszélik itt a' Fő városban, hogy már meg is érkezett a' Falmouthi Kikötőbe. Vicomte Itabayana elütött Ő Felsege fogadására.

A' Londoni Kurir írja Sept. 20-dikán; hogy a' Kormányszik minden rendeléseket megtett a' Portugallia Királynénak egy koronás Fejedelemhez illő tisztelettel leendő fogadására.

A' Clarence Hertzeg Resignatiojára (a' Morning Herald után) ez adott okot: „A' Hertzeg parantsolatot adott, hogy két Hadi hajó a' Közép Tengerre induljon ki, és Admirális Cockburn a' szükséges rendelésekről gondoskodjék. Ez utolsó midőn ezeránt a' szükséges költséget a' Kintstártól kérné, Hertzeg Wellingtontól ezt a' választ nyerte: a' Korona felelet terhe alatt lévő Tanácsosai nem hagyhatják helybe az említett rendelést. — Erre Clarence Hertzeg tüstént benyujtotta Resignatioját.

Magyar Ország.

Nagy-Váradon a' f. Sept. 11-dikén meghalt Fő Tisztelendő Csák Ferentz Ur, Gáborjáni Sz. Mihály Ark-

angyal' Apátja, a' Nagy Várad Székes Egyház' Fő-Esperestje, és Kanonokja, Ts. Ns. Békes, és Bihar Vgyelk' Tábla' Bírája, jótévő életének 64-dik esztendejében. A' boldogult lelkes buzgó hazafi, 's a' nemzeti nyelv, és literatura' derék pártfogója és kedvellője, valamint az emberiségnek kegyes jótévője, és a' megyének egy fényes érdemű Papja volt.

Pilisen, Pest Vármegyében Sept. 15-dikére forduló éjjel (a' mint írtuk itt Bétsben is ugyan akkor) erős égi háború volt; úgy hogy a' helységben több helyen leütött a' menkö, kin pedig a' mezőn szerentsétlenül egy juhnyáj közé letsapván abból 125 darab juhot egyszerűen agyon ütött, ezeken kívül is sokat megsebesített.

Munkáts Sept. 15-dik napján. Rettenetes nap vala nálunk a' tegnapi nap. A' Jassyban, Bukarestben, Moskau-ban, Bétsben, 's egyébütt dühösködött 's az Újságokban is kihirdettetett Orkánhoz hasonló vihar támadván itt is, szomorú nyomokat hagyott maga után. Dél utáni négy óraker, Dél-nyugot felől, meg nem szünő dörgéssel 's mohogással toluván fel a' fekete zöldes terhes fellegek, ötödfél óra tájban, olly iszonyú zivarral 's dühösséggel rohantak a' városnak, hogy a' Lakosok a' végső ítélet képzelték jelen lenni. Sok házak fedelezeteik megrongáltattak, azokról a' tserép és fa zsindelyek leszóratlak; több épületek ledöntettek; az élőfák gyökereitől kiszaggattattak, vagy derékon ketté töretettek; sok ablakok öszve zúzatlak, és az útszán 's mezőn lepetett emberek és aszszonyok a' földhöz verettek. A' nagy szerentsétlenségben mégis az a' szerentse, hogy egy ember sem vesztette itt el az életét, midőn, mondják, hogy a' vidéken, ez a' dühösködő Orkán, sok barmot megölt 's több em-

bereket fosztott meg élelektől. — Itt csak nem szüntelen esik az eső, melly miatt a' szülő igen rothad és se bőv szüret-hez, se jó borhoz nincs reménység. Az idő mostohasága okozza azt is, hogy az élet arra semmit sem akar alább szállni.

Előfizetést Jelentés.

Hivatalos foglalatosságaimtól szabad óráimban készített munkámnak ezen tízím alatt: — „Az öszve' szövettelzett hét Királyi Bánya Városoknak Historiai, Geographiai és Statistikai leírása“ — első Része a' folyó esztendő December Hava végén fog Po'sonban, Belnay Örökösének Sajtója alól, megjelenni. — A' munka 160 árkusokból áll, és hét Részekre osztatik. Minden Rész egy Várost foglalván magába, 20 ívnyire terjed. Minden Rész elejéhez a' Városnak rézre metszett felvése, a' végéhez pedig kiterjedésének Geographiai Mappája léssen tsatolva. — A' helyesebb esmértetés végett, a' nyoltzadik Rész toldalékul röviden elő fogja adni az említett Városok Törvényit, Szokását és a' Bányák művelésének módját. — A' munkának előrefizetési ára 8 forint ezüstben. Az előrefizetés végső határ napja November hónap 15-dike; ezen túl a' munka ára 14 forintra fog emeltetni. Az előrefizetést elfogadó T. Urak méltóztassanak szíves hajlandóságokért, a' Szerző alázatos köszönetét, hazafiúi buzgó fáradozásokért pedig a' 10-dik Példányt elfogadni. — Írásm Ujbányán Augustus 1-sű Napján 1828.

Mészáros Károly,
Ujbányai Fő Ügyviselő, és több
T. N. Megyék Tábla Birája.

Jutalom Hírdetés.

A' Magyar Nemzeti Museum a' dísző Marczibányi Familia Intézetére

ügyelő Tekéntetes Kiküldöttség Itélete szerént Felsőleges Jó'se'f Tsászári Királyi Fő Hertzeg és Hazánk szeretve tisztelt Nádor Ispányának kegyes engedelmeből 's jóvá hagyásából köz hirül adja, hogy a' fenn tisztelt Marczibányi Familia-nak esztendei 100 Váltó forintokat levő kisebb Jutalmát, melly esztendőnként a' Magyar Nyelvet tárgyazó Jutalom Kérdések megfejtojinek szokott megítéltetni, a' következő nagy érdemű Tudós Ferfiak nyerték meg, úgymint:

Az 1819-dik esztendőre feltett ezen kettős Kérdésre: „Fejtessek meg elegendő Tudománnyal a' Név Eseteinek Természete, és különböztető Jegye, 's fenekes magyarázat szerént a' Nyelv Természetéből határozassék meg, hány Eseteik vagynak vagy lehetnek a' Magyar Nyelv Nevei nek, továbbá: „Vagyon-e' szenvedő Igehajtogatása a' Magyar Nyelvnek, és ha vagyon, miképen és mi oknál fogva kell a' Magyar Nyelv szenvedő Igéit módok, idők, személyek és számok szerént hajtogatni“ béküldetett négy Feleletek közül azon Munkának ítéltetett a' Marczibányi Familia Jutalma, melly ilyen Jelszó alatt készült: „Scire est per causas scire.“ Ennek Írója volt, a' mint a' felbontatott levélke mutatta, Tek. Tudós Beregszászi Nagy Pál, több Tek. Nemes Vármegyéknek Tábla Birája, kit közelebb a' Magyar Literatura nagy kárára vesztett el.

Mivel azonban még más két Felelet is tudós munkának tartatott, úgy hogy az előbbenivel méltán vetekedhetett az érdemről, minékutána Nagy Meltóságú Cziráki és Dienesfalvi Gróf Cziráky Antal Ország Birája Ő Excellenciája, mint a' Kiküldöttségnek érdemek-

kel tündöklő Elöljárója, ditső Hazafiúi Indulatból a' második Munka készítőjének önként maga 100 Váltó forint Jutalmát kívánt volna ajándékozni, felnyitván az ezen Jelszavú Munkának: „In loquendo non quid vitiose inserit, pro regula sermonis accipiendum est“ lepetsélt levélkéje; úgy találtatott, hogy ennek Írója Nagy Tiszteletű Tudós Gáthy István Szathmári Predikátor és Tek. Nemes Marmaros Vármegyének Tábla Bírója, Nemzetünk igen jeles érdemű Tudósa.

Ezek után a' harmadik Munkának, mellynek Jelszava vala: „Nulla est honesta Avaritia, nisi temporis“ megjutalmaztatására is négyen együtt az Intézet Tagai közül 100 Váltó forintot ajánlván, és a' lepetsélt levélke felszakasztatván, ki tetszett, hogy ennek készítője Tisztelendő Tudós Szedes Fábrián, Szent Benedek Rendén lévő Áldozó Pap, Római Arcas, és a' Nagy Szombati Királyi Gymnasium Directora; és Residentia Elöljárója.

Az 1820-dik esztendőre feltett íme Kérdésre: „Mitsoda Befolyása volt a' Deák Nyelv belső alkatmányának a' Magyar Nyelv belső alkatmányába? Tökéletesedett-e a' Magyar Nyelv ez által vagy sem?“ béküldetett két Felelet közül azon Munka nyerte el a' ditső Marczibányi Familia Jutalmát, mellynek Jelszava vala: „Idem Protector et Hostis.“ Ennek tudós Írója Gáthy Há-

roly Ingenieur, és Huszthi Királyi Erdő Tiszt.

Az 1822-dik esztendőre feltett íme Kérdésre: „Vagynak-e' az Erdély Országi Magyar Nyelvnek a' Magyar Országi Nemzeti Nyelvre nézve Különösségei? Ha vagynak, mellyek azok, és mellyek egyenesen a' Székelység Magyar Nyelvének különös Tulajdonai?“ béküldetett egy Felelet is, mint szép szorgalmú munka, megnyerte a' ditső Marczibányi Familia Jutalmát ilyen Jelszó alatt: „Értelemes 's tiszta Beszéded Czifrázás nélkül legyen: azt kijelentened illik olly hangon, mellyhez Magyarok füle szokva van.“ Ennek Szerzője Kováts Tamás a' Philosophia Doctora, és Rudits Máté Királyi Tanátsosnál akkor Tanító Almáson Tek. Nemes Báts Vármegyében.

Pesten, September 22-dikén 1828.

Horvát István m. k.
A' Széchényi Országos
Könyvtár Örzője.

A' pénz folyamat September 29-dikén;
közép árr:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 5/16
Az 1820-béli sorsosok, 124 1/2
Az 1821-béli hasonlók, 124 1/2
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 46 3/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1082 forinton
Conv. Pénzben.

Azon Ígéretünk szerint, hogy minden fertály esztendőben egy egy Vármegye Mappájával fogunk Érdemes Olvasóinknak kedveskedni; a' mai postával a' harmadik, v. Tiszamellyéki Kerületből Szepes Vármegye Mappáját kezdtük a' távolabb helyekre kettős posta petsét alatt elküldözni.

Szerkeztető és Kiadó Márton József, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)